

כיצד ינהגו יזמים צעירים ומבוגרים, נשים וגברים, וותיקים וחדשים

מי סובל מקוצר ראייה?

בישראל צצים יזמים חדשים חדשות לבקרים, אך במפתיע מסתבר שמספרם דווקא פוחת לאחרונה • צעירים רבים מכריזים כי הם מבקשים להיות יזמים - אך קיים הבדל ביוזמה הזאת בין הפריפריה לבין מרכז הארץ - מחקר חדש של ד"ר יעקב בן עמי וגיא אדורם בוחן את הטיפול בקוצר ראייה יזמי, ובוחר כיצד ניתן להקטין את הבלמים ביזמות מוצלחת וארוכת טווח • מומלץ לקריאה במיוחד לכל מי שמתכוון לעסוק ביזמות ובוודאי למי שכבר יזם

« ד"ר יעקב בן עמי, גיא אדורם

המושג "קוצר ראייה יזמי" הוא מושג חדש בתחום חקר הזימות. מושג זה מגדיר יזמים בעלי חזון מוגבל וראייה צרה של הפעילות היזמית, המאופיינים במחסור ביכולות לפיתוח המיזם, בהכרה מוגבלת של הזדמנויות עסקיות, במחסור בקשרי גומלין ברשת החברתית והמקצועית, ובשאיפות מוגבלות ביחס למיזם מבחינת היקף זמן. קיימות הגדרות שונות בספרות המחקרית למושגים "יזם" ו"זימות". הגדרה מוקדמת ניסח הכלכלן שומפטר, ועיקרה "היזם המחדש הוא אדם המוציא לפועל שילור בים המכונים זימות". חוקרים אחרים, כגון גרטנר, תומי כיום בהגדרתו המוקדמת יותר של קירצנר אשר קבע כי זימות היא "מדרך אחר הזדמנויות".

הרברט ולינק טוענים, שהיזם מאופיין במקרים רבים כ"לוקח סיכונים, אדם המחדש ומשקם עסקים קיימים", ולפיכך מגדירים את היזם "כאדם המתמחה בלקיחת אחריות ובקבלת החלטות שקולות אשר משפיעות על מיקום, הקמה ושימוש במוצרים, משאבים או מוסדות". הגדרה זו מדגישה את היזם שמשלב תשומות ייצור. על פי הרברט ולינק ניתן לראות בסטיב ג'ובס מ"אפל" ובדו' נלד ברז מ"פיפל אקספרס" דוגמאות בולטות לטיפוס יזמי מסוג זה.

הגדרה נוספת גובשה במוסד המחקרי GEM (Global Entrepreneurship Monitor), מוסד מחקרי ללא כוונת רווח, המגדיר את היזם כ"כל אדם המעורב ביצירת משימה עסקית חדשה". הגדרה עדכנית ליזמות הציעו אס וסרב, המגדירים יזמות כ"אינטראקציה דינמית של עמדות יזמיות, פעילות יזמית ושאיפה יזמית אשר משתנה בהתאם לרמות של פיתוח כלכלי".

בספרות המחקרית ישנה הבחנה בין המושגים "זימות מתוך אילוף" ו"זימות מתוך הזדמנות", הנבדלות במקורות הזימות. "זימות מחוסר רצון" או "זימות מתוך אילוף" נובעת מתוך חוסר ברירה - עקב פיטורין, הגירה או כל מצב אחר שדוחק את האדם למצב שבו אין לו תעסוקה כשכיר או מקור הכנסה אחר. "זימות מתוך הזדמנות" או "זימות בחירה" נובעת מרצון אישי לפתח מיזם עצמאי, ללא קשר לתעסוקה.

אשר ל"זימות מתוך אילוף", Bygrave גורס כי ניתן להבחין במוטיבציות של אנשים ממדינות שונות לפנות ליזמות מתוך אילוף, וכי יש מיתאם חיובי בין תרבות של חוסר תעסוקה/אבטלה במדינה מסוימת לבין הכורח להגיע ליזמות כפתרון תעסוקתי, כאשר מקומות העבור דה לשכירים נדירים או מצויים בחסר. בלוק טוען, שניתן לאבחן זימות מתוך אילוף וזימות מתוך הזדמנות על פי גיל, מיגדר ומשתנים נוספים, אך לא על בסיס השכלה. זאת ועוד, מתברר שיזמים מתוך הזדמנות הם בעלי הכנסה גבוהה יותר באופן משמעותי ועקבי מיזמים מתוך אילוף, הואיל והם ככל הנראה פרודוקטיביים ומוכי

נים למאמץ היזמי יותר מאשר יזמים מתוך אילוף. מוסד GEM תומך בהבחנה זו, ומבדיל בין שתי קטגוריות של מוטיבציות יזמיות, קרי: אנשים אשר מעוניינים לנצל הזדמנויות עסקיות או אנשים אשר נדחי פים, שלא ברצונם, לפעילות היזמית בגלל מחסור באפי שריות תעסוקה או עקב חוסר שביעות רצון מתעסוקה נוכחית. גם מחקרים נוספים תומכים בתפיסה שיזמות מתוך הכרח משגשת דווקא בתנאי מיתון ואכן, בארצות הברית קיימת עלייה בפעילות יזמית מתוך הכרח בזמנים של האטת הפעילות הכלכלית. עוד נמצא, שהיחס בין זימות מתוך הכרח לבין זימות מתוך הזדמנות מהווה אינדיקטור להתפתחות הכלכלית של מדינה, וקיים יחס ישר בין הירידה ביזמות מתוך הכרח והעלייה ביזמות מתוך הזדמנות לבין הרמה של ההתפתחות הכלכלית החיובית של מדינה.

יזם בתחילת דרכו

בהקשר לישראל, מחקר עדכני של GEM קובע כי רק 5.7% מהישראלים בני 18 עד 64 עסקו ביזמות ב-2010. זאת, לעומת 6.1% ב-2009 ו-6.6% ב-2008. המחקר מצביע גם על הפער המשמעותי בין הנגב למרכז: שיעור העוסקים ביזמות בדרום נמוך בחצי מזה שבאזורים אחרים בישראל. במדינת ישראל יש כיום כ-70,000 בתי עסק שהחלו את דרכם כעסקים "בעל כורחם", מהם כ-25,000 בתי עסק נמצאים בבעלות נשים. ככלל, יותר נשים נאלצו להקים עסק כדי להתפרנס. ממצא דומה מתקבל גם בחתך דמוגרפי המאפיין את המיגזר הערבי והצברים, אך הפוך בקרב עולים חדשים.

במחקר שערכנו נבדקו ארבעה משתנים בלתי תלויים העשויים להסביר את המשתנה התלוי קוצר ראייה יזמי (Entrepreneurship Myopia): יכולות היזם, מידת הזיהוי של ההזדמנות העסקית, הפוטנציאל לפיי תוח קשרים, וציפיות לגידול העסק. המחקר התבסס על ניתוח השאלון ובסיס המידע של GEM לגבי ישראל. המחקר דן בתפיסות ובמוטיבציות ליזמות, ומציג לראי שונה את המושג "קוצר ראייה יזמי" (איור 1).

על פי המודל, ככל שאי-ההכרה במשתנים הבלתי תלויים נמוכה יותר בקרב הנשאלים (קרי, התקבלו יותר תשובות "לא"), כך קוצר הראייה היזמי גדול יותר. דהיינו, ככל שאי-ההסכמה להיגדים שבשאלות המחקר גדלה, קוצר הראייה היזמי גדל. תרשים 1 מציג פירוט השאלות מתוך שאלון מוסד ה-GEM אשר משקפות את המשתנים הבלתי-תלויים.

מוסד GEM עורך כל שנה, באמצעות נציגים בארצות שונות המשתתפות במחקר בשנה נתונה, משאל טלפוני בקרב יותר מ-2,000 נשאלים מבוגרים בכל מדינה. המשאל עוסק בדעות, בתפיסות, ובמידת המעורבות של הנשאלים בכל האמור ביזמות. מחקר זה מתרכז ביש ראל בלבד, ומתבסס על מידע רב-שנתי לגבי ישראל

**בישראל יש כיום
70,000 בתי עסק
שהחלו את דרכם
כעסקים "בעל
כורחם", מהם
כ-25,000 בתי
עסק נמצאים
בבעלות נשים.
ככלל, יותר נשים
נאלצו להקים עסק
כדי להתפרנס.
ממצא דומה
מתקבל גם בחתך
דמוגרפי המאפיין
את המיגזר הערבי
והצברים, אך
הפוך בקרב עולים
חדשים**

1. בהתייחס לשונות בין שלוש קבוצות

היזמים המסווגות על פי ותק:

- 1.1 60.8% מהיזמים בתחילת דרכם מצפים להתחיל עסק חדש במהלך שלוש השנים הקרובות, אך רק 38.5% מבעלי העסקים הצעירים ו-33.8% מבעלי העסקים המבוססים מצפים לכך. לתוצאה זו יש מובהקות סטטיסטית.
- 1.2 57.3% מהיזמים בתחילת דרכם אינם מצפים להזדמנויות עסקיות טובות לפתיחת עסק חדש, במהלך ששת החודשים הבאים, באזור שבו הם גרים; 60.2% מבעלי העסקים הצעירים אינם מצפים זאת; 63.9% מבעלי העסקים המבוססים אינם מצפים זאת. לתוצאה זו אין מובהקות סטטיסטית.
- 1.3 59.1% מהיזמים בתחילת דרכם אישרו שהם מכירים באופן אישי אדם אשר פתח עסק בשנתיים האחרונות, 69% מבעלי העסקים הצעירים אישרו זאת. 58.1% מבעלי העסקים המבוססים אישרו זאת. לתוצאה זו יש מובהקות סטטיסטית.
- 1.4 69.5% מהיזמים בתחילת דרכם הצהירו שיש להם הידע, היכולות והניסיון הנדרשים לפתיחת עסק חדש, 88.2% מבעלי העסקים הצעירים הצהירו זאת. 76.6% מבעלי העסקים המבוססים הצהירו כך. לתוצאה זאת יש מובהקות סטטיסטית.
- 1.5 72.2% מהיזמים בתחילת דרכם הצהירו שהם מעורבים במיזם עקב ניצול הזדמנות, 62% מבעלי העסקים הצעירים הצהירו זאת, 69.5% מבעלי

מהשנים 2001, 2002, 2004, 2007, 2008-1. המחקר כולל 1,141 אנשים, אשר התאימו להגדרת מוסד ה-GEM כ"יזם" במשך השנים הללו מתוך כלל האוכלוסייה שנחקרה בישראל. נמצא ש-10% לערך מהנשאלים עונים על הגדרה זו מכלל אוכלוסיית הנשאלים הכללית.

בהמשך להגדרות מוסד GEM חולקה אוכלוסיית המחקר ל-3 קבוצות של יזמים על פי ותק:

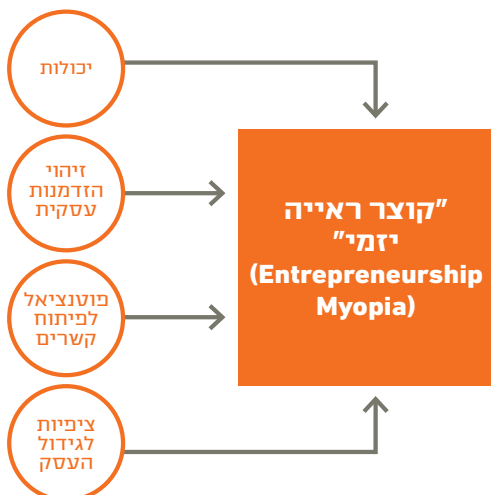
- "יזם בתחילת דרכו" **Nascent Entrepreneur** - היינו, אדם המנסה באופן אקטיבי לפתוח עסק חדש אך טרם ביצע זאת (n = 324).
- "מנהל/בעל עסק צעיר" - עסק הקיים פחות מ-3.5 שנים (n = 195).
- "מנהל/בעל עסק קיים ומבוסס" - עסק הקיים מעל 3.5 שנים (n = 662).

שוני מובהק בין שלוש קבוצות יזמים

במחקר נבחן:

1. האם יש שונות בין שלוש קבוצות היזמים המסווגות על פי מידת הוותק במשתנים המאפיינים קוצר ראייה יזמי?
2. האם יש הבדל מיגדרי, קרי נשים לעומת גברים, בהתייחס למשתנים המאפיינים את קוצר הראייה היזמי?
3. האם יש הבדל בין יזמים צעירים לבין מבוגרים, בהתייחס למשתנים המאפיינים את קוצר הראייה היזמי?

איור 1 < קוצר ראייה יזמי

תרשים 1 < השאלות המשקפות משתנים בלתי תלויים

משתנה בלתי-תלוי	נוסח שאלה
יכולות	האם יש לך הידע, היכולות והניסיון הנדרשים לפתיחת עסק חדש?
זיהוי הזדמנות עסקית (יזמות מתוך הזדמנות או אילוץ)	האם אתה מעורב במיזם זה עקב ניצול הזדמנות או בגלל שאין לך אפשרויות טובות יותר לתעסוקה?
פוטנציאל לפיתוח קשרים (Networking Potential)	האם אתה מכיר באופן אישי אדם אשר פתח עסק בשנתיים האחרונות?
ציפיות לגידול העסק	האם אתה לבד, או עם אחרים, מצפה להתחיל עסק חדש הכולל כל סוג של עסק עצמאי במהלך שלוש השנים הבאות? האם יהיו להערכתך הזדמנויות עסקיות טובות לפתיחת עסק חדש, במהלך ששת החודשים הבאים, באזור בו אתה גר?

69.5% מהיזמים בתחילת דרכם הצהירו שיש להם הידע, היכולת והניסיון הנדרשים לפתיחת עסק חדש. 88.2% מבעלי העסקים הצעירים הצהירו זאת, ו-76.65% מבעלי העסקים המבוססים הצהירו כך

חיל עסק חדש הכולל כל סוג של עסק עצמאי במהלך שלוש השנים הבאות. לתוצאה זו יש מובהקות סטטיסטית.

2.2 60.6% מהגברים ו-62.8% מהנשים מצפים לכך שיהיו הזדמנויות עסקיות טובות לפתיחת עסק חדש במהלך ששת החודשים הבאים באזור שבו הם גרים. לתוצאה זו אין מובהקות סטטיסטית.

2.3 62.9% מהגברים ו-54.4% מהנשים טענו שהם מכינים באופן אישי אדם אשר פתח עסק בשנתיים האחרונות. לתוצאה זו יש מובהקות סטטיסטית.

2.4 79.6% מהגברים ו-69.1% מהנשים טענו שיש להם הידע, היכולות והניסיון הנדרשים לפתיחת עסק חדש. לתוצאה זו יש מובהקות סטטיסטית.

2.5 66.4% מהגברים ו-64.6% מהנשים אישרו שהם מעריכים במיזם זה עקב ניצול הזדמנות. לתוצאה זו אין מובהקות סטטיסטית. דהיינו, 42.2% מאוכלוסיית המחקר מצפים להתחיל עסק חדש, הכולל כל סוג של עסק עצמאי, במהלך שלוש השנים הבאות ובהינחיס להבדל המיגדרי, יותר גברים מאשר נשים מצפים בשונות סטטיסטית מובהקת להתחיל עסק חדש, הכולל כל סוג של עסק עצמאי במהלך שלוש השנים הבאות. 61.3% מאוכלוסיית המחקר מצפים לכך שיהיו הזדמנויות עסקיות טובות לפתיחת עסק חדש במהלך ששת החודשים הבאים, ללא שונות מגדרית סטטיסטית מובהקת.

ליותר גברים מאשר נשים יש פוטנציאל לפיתוח

העסקים המבוססים הצהירו זאת. לתוצאה זו יש מובהקות סטטיסטית.

דהיינו, קיים שוני מובהק בין שלוש קבוצות היזמים בהתייחס לציפיות לפתיחת עסק חדש. רוב היזמים בתחילת דרכם אכן מצפים להתחיל עסק חדש במהלך שלוש השנים הקרובות, אך רק מיעוט מבעלי העסקים הצעירים והמבוססים מצפה לכך. יש מגמה של קיטון בצפייה זו לאורך ציר הזמן.

ככלל, רוב היזמים בכל שלוש הקבוצות אינם מצפים להזדמנויות עסקיות טובות לפתיחת עסק חדש במהלך ששת החודשים הבאים באזור שבו הם גרים. אמנם, יש שונות בין שלוש קבוצות היזמים בהתייחס לכך, אך שונות זו אינה בעלת מובהקות סטטיסטית.

יש שונות מעטה אך מובהקת בין שלוש הקבוצות, בהתייחס לפוטנציאל לפיתוח קשרים עסקיים. קבוצת בעלי העסקים הצעירים הם בעלי הקשרים הטובים ביותר, והם מכירים יותר מחברי הקבוצות האחרות באופן אישי אדם אשר פתח עסק בשנתיים האחרונות. רוב היזמים הצהירו שהם מעורבים במיזם עקב ניצול הזדמנות. יותר יזמים בתחילת דרכם הצהירו שהם מעריכים במיזם עקב ניצול הזדמנות, יותר מבעלי העסקים הצעירים ואף יותר מבעלי העסקים המבוססים. קיימת שונות בעלת מובהקות סטטיסטית בין חברי הקבוצות.

2. בהתייחס לשונות בין גברים לבין נשים:

2.1 45.7% מהגברים ו-35.7% מהנשים מצפים להת-

תרשים 2 < מטריצת קוצר הראייה היזמי - אחוזי אי-ההסכמה להיגדי השאלות

גבוה מאוד	גבוה	בינוני	נמוך	נמוך מאוד
81%-100%	61%-80%	41%-60%	21%-40%	0%-20%
		יזם בעל עסק מבוסס	יזם בתחילת דרכו	
		אשה	מנהל/בעל עסק צעיר	
		מעל גיל 38	גבר	
		מתחת גיל 38		

רוב היזמים בתחילת דרכם מצפים להתחיל עסק חדש במהלך שלוש השנים הקרובות

היכולות והניסיון הנדרשים לפתיחת עסק חדש. 77.5% מהנשאלים המבוגרים טענו זאת. לתוצאה זו אין מובהקות סטטיסטית. 68.6% מהנשאלים הצעירים ו-62.7% מהנשאלים המבוגרים אישרו שהם מעורבים במיזם זה עקב ניצול הזדמנות, ובהתאמה, כל השאר אישרו שהמעורבות במיזם נובעת מתוך אילוץ. לתוצאה זו אין מובהקות סטטיסטית.

דהיינו, נשאלים מבוגרים (מעל גיל 38) מצפים יותר לפתיחת עסק חדש במהלך שלוש השנים הבאות, וצוים פים להזדמנויות עסקיות טובות לפתיחת עסק חדש במהלך ששת החודשים הבאים, מאשר נשאלים צעירים. אין הבדל מובהק בתפיסות הידע, היכולות והניסיון בין שתי קבוצות הגיל, וכך גם במקורות היזמות, קרי יזמות מתוך אילוץ או הכרח.

מטריצת קוצר ראייה יזמי Entrepreneurship Myopia Matrix

במטרה לזהות את מקורות קוצר הראייה היזמי, פותחה מטריצה המרכזת את ממצאי המחקר. מתקיים יחס ישר-חיובי בין תשובה שלילית לשאלות המחקר (אי-הסכמה להיגדים) לבין רמת קוצר הראייה היזמי, ולהיפך.

ניתן לזהות בתמצית הנתונים שבממוצע, שאי-הסכמה הגדולה ביותר, קרי קוצר הראייה היזמי הגדול ביותר, קיים אצל "מנהל/בעל עסק של עסק קיים מבוסס" (46%). קוצר הראייה היזמי הקטן ביותר קיים

קשרים עסקיים, בשונות סטטיסטית מובהקת, עקב ההיכרות האישית עם אדם אשר פתח עסק בשנתיים האחרונות. יותר גברים מאשר נשים הסכימו, בשונות סטטיסטית מובהקת, עם ההיגד שיש להם הידע, היכולות והניסיון הנדרשים לפתיחת עסק חדש. 65.8% מאוכלוסיית המחקר אישרו שהם מעורבים במיזם זה עקב ניצול הזדמנות ולא מתוך הכרח, ללא הבדל מיגדרי סטטיסטי מובהק.

מכירים באופן אישי אדם שפתח עסק

3. בהתייחס להבדלי גיל (גיל חציוני של האוכלוסייה - 38): 53.9% מהנשאלים הצעירים (עד גיל 38) מצפים להתחיל עסק חדש, הכולל כל סוג של עסק עצמאי, במהלך שלוש השנים הבאות. 69.5% מהנשאלים המבוגרים מצפים כך. לתוצאה זו יש מובהקות סטטיסטית.

3.2. 56.1% מהנשאלים הצעירים מצפים לכך שיהיו הזדמנויות עסקיות טובות לפתיחת עסק חדש במהלך ששת החודשים הבאים, באזור שבו הם גרים, 67.4% מהנשאלים המבוגרים מצפים כך. לתוצאה זו יש מובהקות סטטיסטית.

3.3. 66.8% מהנשאלים הצעירים אישרו שהם מכירים באופן אישי אדם אשר פתח עסק בשנתיים האחרונות, 52.4% מהנשאלים המבוגרים אישרו זאת. לתוצאה זו יש מובהקות סטטיסטית.

3.4. 74.8% מהנשאלים הצעירים טענו שיש להם הידע,

ניתן לזהות שאי-ההסכמה הגדולה ביותר, קרי קוצר הראייה היזמי הגדול ביותר, קיים אצל מנהל או בעל עסק של בית עסק קיים מבוסס

אצל "מנהל/בעל עסק צעיר" (38%) ואצל "יזם בתחילת דרכו" (40%). בממוצע, 42% מהנשים לעומת 39% מהגברים לא הסכימו עם היגדי השאלות, ולכן הן בעלות קוצר ראייה יזמי גדול יותר. בממוצע, 59% מהיזמים המבוגרים מעל גיל 38, לעומת 40% מהיזמים הצעירים, לא הסכימו עם היגדי השאלות, ולכן היזמים המבוגרים הם בעלי קוצר ראייה יזמי גדול יותר.

מטריצת קוצר ראייה היזמי מרכזת את הנתונים ומקטלגת את רמת קוצר ראייה היזמי לארבע קבוצות, על פי אחוז התשובות השליליות, קרי: אי-ההסכמה להיגדי השאלות. עולה, אם כן, שנשים מבוגרות (מעל גיל 38), בעלות עסק יזמי מעל 3.5 שנים, יטו להיות במצב של קוצר ראייה יזמי בינוני, בשעה שכל שאר המוגדרים יזמים במחקר זה יטו להיות במצב של קוצר ראייה יזמי נמוך (תרשים 2).

מסקנות

החשיבות של מחקר זה לפיתוח עסקים יזמיים ואיתור יזמים הנמצאים בקוצר ראייה יזמי, במטרה לסייע ליזמים הללו, עולה לאור ההאטה במשק הישראלי בשנת 2011 ומגמות גלובליות דומות. מסקנות מחקר זה נמצאות בהלימה למסקנות מחקרים קודמים בנושא יזמות נשים.

קוצר ראייה יזמי עלול להופיע ללא הבדל מובהק במקור ליזמות: יזמות מתוך אילוף או מתוך הזדמנות המשתנים המשפיעים על קוצר ראייה יזמי נובעים מהבדל מיגדרי, מגיל היזם, ומגיל העסק. קוצר ראייה יזמי שכיח מעט יותר אצל נשים מאשר גברים, אצל יזמים מבוגרים, המנהלים או בעלים של עסקים קיימים בני 3.5 שנים ומעלה.

ניתן לאתר מספר תובנות מעשיות המשיקות למשתנים הבלתי-תלויים. התובנה המרכזית דנה בחשיבות של פיתוח יכולות הכוללות, בין היתר, ידע וניסיון מקצועי וטיפול מארג של קשרים אישיים עם יזמים, דבר אשר עשוי להקטין את קוצר ראייה היזמי, ובכך להקטין את הבלמים ליזמות מוצלחת וארוכת טווח.

רשתות חברתיות כמפתח להצלחה עסקית

תובנה נוספת מדגישה את ההיבט של יזמות נשים, וניתן להתייחס לתופעה של קוצר ראייה יזמי באופן ממוקד כחסם לפיתוח עסקי בדגש על תעסוקת נשים מבוגרות. זאת, בהמשך לבעייתיות של הדרת נשים בחברה באופן כללי ותעסוקת נשים בפרט. לאור נתוני מוסד ה-GEM, וכפי שהוצג על ידי מרכז מחקר ומידע של הכנסת, בשנת 2004 היה שיעור הגברים המעורבים בפעילות יזמית כמעט כפול משיעור הנשים (8.6% גברים לעומת 4.7% נשים). על פי דוח זה הייתה עלייה ניכרת בשנים 2002-2004 בשיעור הנשים בעלות העסקים (עלייה של 52%). יש לציין, שעל פי מחקר המצוטט בדוח מרכז מחקר ומידע של הכנסת, שביצע ד"ר לרנר, בשנת 2004 הגיע

שיעור גבוה יותר של נשים ליזמות מתוך אילוף, ולא מתוך הזדמנות. נתונים אלה מיתוספים לדיווח עדכני בעיתון "גלובס", המציין שמתוך כלל העסקים החדשים בישראל, המוגדרים כיוזמות מתוך אילוף, יש מיעוט עסקים חדשים בבעלות נשים.

המלצות

טיפול בקוצר ראייה יזמי (Entrepreneurship Myopia) עשוי לסייע ליזמים כמפתח להקטנת הבלמים ביזמות מוצלחת וארוכת טווח. הואיל ובהמשך לנתון של מוסד ה-GEM ועל פי מחקר זה, נמצא כי נשים מעדידות על עצמן יותר מגברים כי הן בעלות פחות "יכולות" ו"פוטנציאל לפיתוח קשרים עסקיים", ניתן לפתח מספר המלצות מעשיות, המקטינות, הן ברמת היזם הבודד והן ברמת המדינה, את מידת קוצר ראייה היזמי, שעלולה לבלום את הצלחת היזם לאורך זמן.

המלצה בסיסית ברמה האישית דנה בהקטנת מימד חוסר היכולות והניסיון בפתיחת עסק חדש. על היזם השואף להימנע ממצב של קוצר ראייה יזמי, לפתח משאבים אישיים הקשורים להשכלה וניסיון מעשי בתחום היזמי הספציפי, וכפועל יוצא מכך, לשאוף לפתח יכולות ניהול שייטעו בקיום יתרון תחרותי לאורך זמן. המלצה נוספת מדגישה את חשיבות שיתוף הפעולה ורשתות חברתיות כמפתח להצלחה עסקית. על היזם לטפח רשת של קשרים אישיים עם יזמים אחרים, שתסייע לשיתוף סינרגטי במידע הן בהזדמנויות עסקיות לשם הקטנת חוסר הוודאות לגבי ציפיות לגידול העסק.

ברמת המדינה, יש מקום לעודד פיתוח אישי ומקצועי של יכולות נשים יזמיות, בעלות עסקים מבוססים, ובייחוד אינטראקציה של יזמיות עם יזמיות אחרות, במטרה להקטין את קוצר ראייה היזמי שלהן. הפעילות לטיפול יזמות, כגון מרכזי מט"י והכוונה מקוונת ברשת האינטרנט, הן דוגמאות למומלץ בתחום זה. רצוי להתמקד בסיוע לנשים מבוגרות, שעלולות להיקלע יותר למצב של קוצר ראייה יזמי מאשר יזמיות בעלות חתך דמוגרפי אחר.

מגבלות

מחקר זה התבסס על מקורות מידע משניים מבוססי סטי GEM לגבי ישראל בלבד. יש מקום למחקר נוסף ביחס לאפשרויות לסיוע ותמיכה ליזמים בכלל ולנשים בפרט, לאור ממצאי מחקר זה, הן במשתנים ברורים, אשר לוקים בחסר אצל בעלי קוצר ראייה יזמי. מחקר נוסף, אשר יכלול משתנים נוספים והתייחסויות רב-תרבותיות בארצות אחרות, לגבי תופעת "קוצר ראייה היזמי", ויוסיף מידע, על מנת לבחון את משמעות השפעתם של סביבת-העל, המשבר הכלכלי העולמי והתרבות המקומית בארצות שונות על תופעה זו. &

« תודות לד"ר רינת שאנן-סצ'י על הסיוע בהכנת מאמר זה.

**קוצר ראייה יזמי
עלול להופיע
ללא הבדל מובהק
במקור ליזמות:
יזמות מתוך אילוף
או מתוך הזדמנות.
המשתנים
המשפיעים על
קוצר ראייה יזמי
נובעים מהבדל
מיגדרי, מגיל היזם,
ומגיל העסק**